1989: CHCEME DÝCHAT

AKTIVITA: HLAVA – SRDCE – SVĚDOMÍ

Anotace:	Aktivita zaměřená na život mladých lidí v období normalizace a na události, které předcházely listopadu 1989, je určena především žákům středních odborných škol a středních odborných učilišť. Prostřednictvím části filmu *1989: Chceme dýchat* si žáci připomenou každodenní život v komunistickém Československu a zamyslí se nad otázkami svobody, odpovědnosti, občanské odvahy a práva na zdravé životní prostředí. Aktivita využívá princip *Hlava – Srdce – Svědomí* a vede žáky k rozlišení historických faktů, emocí a hodnotových soudů.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	OV: společenskovědní vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	OV: OVDS
Klíčové kompetence:	OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	15+
Cíle:	Žáci: ▪ si uvědomí význam protirežimních občanských aktivit mladých lidí ▪ znají základní rysy života mladých lidí v Československu v období normalizace a důvody, proč byli někteří z nich označováni jako „závadová mládež“ ▪ znají souvislosti mezi znečištěním životního prostředí v Teplicích a protesty, které zde proběhly před 17. listopadem 1989
Délka:	45 **min.** (včetně projekce)
Pomůcky:	▪ **PRACOVNÍ LIST** pro každého žáka
Postup:	1. Na úvod krátce připomeneme atmosféru Československa 80. let. Představíme studentům film *1989: Chceme dýchat* a sdělíme jim, že si pustíme část z tohoto filmu. 2. Rozdáme žákům **PRACOVNÍ LISTY** a upozorníme je, na co se mají při sledování části filmu zaměřit. 3. Následuje **projekce části filmu.** **Poznámka:** Doporučujeme projekci rozdělit do několika částí, průběžně film zastavovat a v průběhu vysvětlovat pojmy, kterým by žáci nemuseli rozumět.

	4. Po projekci provedeme reflexi pomocí metody *Hlava – Srdce – Svědomí*. **PRACOVNÍ LIST** můžeme promítnout na tabuli. Pro zachycení a zreflektování emocí hned po ukázce začneme s částí **Srdce**. Vyzveme žáky, aby jedním slovem popsali pocity, které v nich film vyvolal. Nekomentujeme ani nehodnotíme jednotlivé odpovědi. Slova zapisujeme na tabuli. Pokud se určité slovo opakuje, uděláme k němu čárku. Můžeme pak vidět, jak film působil na třídu jako celek. **Poznámka:** Využijte další *metody reflexe emocí* po filmové projekci. 5. Otázky z části **Hlava** můžeme vypsat na tabuli. Studenti na ně mohou odpovídat samostatně, případně je rozdělíme do dvojic či menších skupin a každé přidělíme jednu otázku. 6. Následně navážeme poslední částí **PRACOVNÍHO LISTU Svědomí**, ve které si žáci zodpoví jednotlivé otázky a poté mohou sdílet jednu myšlenku s ostatními žáky.
Reflexe:	Klíčová slova zapisujeme do tří sloupců na tabuli a společně diskutujeme: *Jak se naše odpovědi liší? Jaké hodnoty se ve filmu objevily? Jak se liší fakta od emocí a hodnotových soudů?*
Poznámka:	Aktivitu lze upravit tak, že vybereme pouze jednu scénu z filmu a necháme ji žáky reflektovat podle schématu *Hlava – Srdce – Svědomí*.
Zkušenosti z praxe:	Film dokázal podobnou měrou zaujmout jak žáky ekonomického lycea, tak žáky učňovských oborů. Úroveň konečné diskuse byla samozřejmě jiná, ale v obou případech podnětná, neboť pracovní list HLAVA – SRDCE – SVĚDOMÍ se k danému filmu perfektně hodí, pokud nechceme zůstat jen u výuky moderních dějin. Doporučuji, aby si žáci psali termíny, kterým nerozumí, a než přejdeme k reflexi části Hlava, tak si je společně dovysvětlit. V učňovských oborech jsem tak dělal přímo během filmu, díky tomu, že jsem sám stopnul film, když jsem měl pocit, že se objevilo něco složitého, co by žáci nemuseli hned pochopit. Mgr. Jan Čech, Obchodní akademie a Střední odborná škola generála Františka Fajtla

1989: CHCEME DÝCHAT

PRACOVNÍ LIST

🧠 Hlava (fakta)

Co jsem se dozvěděl/a?

- Kdo byla tzv. závadová a volná mládež? Jak na ně reagoval komunistický režim?
- Jak vypadaly Teplice před sametovou revolucí? Čím byly specifické?
- Odkud se občané dozvídali informace, které jim režim nechtěl sdělit (např. o katastrofě v Černobylu)?
- Co skandovali lidé na demonstracích v Teplicích?

❤️ Srdce (emoce)

Co jsem při filmu cítil/a?

- Jaké emoce ve vás film vyvolal?
- Který moment vás nejvíce zasáhl? Proč?

⚖️ Svědomí (hodnoty)

Co to pro mě znamená?

- Co pro vás znamená svoboda být sám sebou? Kdy může být těžké si za tím, kým člověk je, stát?
- Jakými různými způsoby může člověk dát najevo, že se mu něco nelíbí nebo s něčím nesouhlasí?
- Co podle vás může člověku pomoci zůstat sám sebou i v době, kdy okolí jeho názory nebo způsob života odmítá?